Journal for Developing the Social and Community, 13 (2), 841-854 : May-August 2026
(สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม)

Development of Cooperative Learning Activities Using the STAD Technique to Promote Analytical Thinking Ability in the Civics Strand for Prathomsueksa 5 students.

Wanwarat Anurit
Rajabhat Maha Sarakham University
E-mail: wanwarat.non@gmail.com
Arun Suikraduang
Rajabhat Maha Sarakham University
E-mail: arun.suikraduang@gmail.com

Received	Reviewed	Revised	Accepted
06/07/2026	14/07/2026	19/07/2026	23/07/2026

Abstract

Background and Aims: The purposes of this research were to 1) develop cooperative learning activities using the STAD technique to promote analytical thinking ability in the civics strand for Prathomsuksa 5 students with an efficiency criterion of 80/80; 2) compare students' analytical thinking ability before and after learning through cooperative learning activities using the STAD technique; 3) study the desirable characteristic of discipline among students who participated in the cooperative learning activities using the STAD technique; and 4 investigate students' satisfaction toward the cooperative learning activities using the STAD technique.

Methodology: The sample consisted of 50 Prathomsuksa 5 students, selected by cluster random sampling. The research instruments included lesson plans based on cooperative learning activities using the STAD technique, an analytical thinking ability test, an assessment form for the desirable characteristic of discipline, and a student satisfaction questionnaire toward the cooperative learning activities using the STAD technique. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and dependent t-test.

Results: The research findings revealed that 1) The cooperative learning activities using the STAD technique in the civics strand for Grade 5 students had an efficiency of 88.97/82.89, which was higher than the established criterion of 80/80. 2) The analytical thinking ability of Grade 5 students after learning through cooperative learning activities using the STAD technique was significantly higher than before learning at the .05 level of statistical significance. 3) The desirable characteristic of discipline among Prathomsuksa 5 students participated in the cooperative learning activities using the STAD technique was at a very good level, with all 50 students (100 percent) achieving this level. 4) The overall satisfaction of Prathomsuksa 5 students toward the cooperative learning activities using the STAD technique in the civics strand was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.71, S.D. = 0.12).

Conclusion: The analytical thinking abilities of Grade 5 students who participated in cooperative learning activities using the STAD technique in the Civics subject were significantly higher after instruction than before instruction at the .05 level of significance. This finding may be attributed to the systematic implementation of student-centered cooperative learning activities, which encouraged students to construct knowledge collaboratively, exchange ideas, and share responsibilities within group work. Furthermore, authentic assessment practices supported students in achieving the intended learning outcomes and effectively enhanced their analytical thinking skills.

Keyword: Cooperative Learning Activities Using the STAD Technique; Analytical Thinking Ability; Discipline-related Desirable Characteristics

Journal for Developing the Social and Community, 13 (2), 841-854 : May-August 2026
(สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม)

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วรรณวรัตม์ อนุฤทธิ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อีเมล: wanwarat.non@gmail.com
อรัญ ซุยกระเดื่อง
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อีเมล: arun.suikraduang@gmail.com

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนมีคุณลักษณะด้านวินัยอันพึงประสงค์ การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สาระ หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD 3) ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD

ระเบียบวิธีการวิจัย: กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1.แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง (รวม 10 ชั่วโมง) ได้รับการคุณภาพโดยผู้เชียวชาญ 5 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 18 ข้อ มีความยาก (p) ระหว่าง 0.26-0.74 ค่าอำนาจจำแนก (r) 0.31-0.72 และค่าความเชื่อมั่น (KR-20) เท่ากับ 0.81 3. แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย เป็นแบบมาตรประมาณค่า5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00 และค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha) เท่ากับ 0.86 4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับจำนวน 15 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha) เท่ากับ 0.89

ผลการวิจัย: 1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.97/82.89 2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง มีคะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 100 4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.71, S.D. = 0.12)

สรุปผล: การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ในสาระหน้าที่พลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด (88.97/82.89) นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม และมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ด้านการคิดวิเคราะห์ ควบคู่กับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD; ความสามารถในการคิดวิเคราะห์; คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย

บทนำ

ในยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี การจัดการศึกษาจึงมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ให้ความสำคัญ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะสำคัญหลายด้าน ได้แก่ การเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) และทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills) โดยทักษะการคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) ถือเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ เนื่องจากช่วยให้ผู้เรียนสามารถ

พิจารณาข้อมูลอย่างมีเหตุผล วิเคราะห์สถานการณ์ เปรียบเทียบทางเลือก และตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม (Partnership for 21st Century Learning, 2019; วิจารณ์ พานิช, 2555)

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อเด็กไทย โดยสวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต พบว่า เด็กไทยมีจุดเด่นด้านความมั่นใจในตนเอง ความฉลาด ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี แต่ยังมีประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนา ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล ความมีระเบียบวินัย การเคารพผู้อื่น และทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม (สวนดุสิตโพล, 2566) สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ควรครอบคลุมทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรม และทักษะชีวิตควบคู่กันไป

จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ ควบคู่กับการวิเคราะห์ผลการเรียน การตรวจผลงานของนักเรียน และการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า นักเรียนจำนวนมากยังขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ในการเชื่อมโยงข้อมูล การอธิบายเหตุผล และการสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระหน้าที่พลเมืองยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา อีกทั้งนักเรียนบางส่วนยังขาดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จันนา พาพล (2551) และศุภารัตน์ วงศ์เรืองศักดิ์ (2565) ที่พบว่า การส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์จำเป็นต้องจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (Student Teams Achievement Divisions) เป็นรูปแบบที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม สมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือกันในการเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองและกลุ่ม พร้อมทั้งมีการประเมินผลทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน และสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Slavin (1995) ที่พบว่า STAD ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดระดับสูงของผู้เรียน รวมทั้งงานวิจัยของ Johnson และ Johnson (2009) ที่ระบุว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริมการคิดอย่างมีเหตุผล การแก้ปัญหา และการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

จากเหตุผลและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ในสาระหน้าที่พลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อยกระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในการ

เรียนรู้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สาระ หน้าที่พลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD
3. เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT สาระเศรษฐศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวนนักเรียน 50 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

2.2.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย

2.2.3 ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เนื้อที่ใช้ทำการวิจัยเป็นเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระหน้าที่พลเมือง

4. ระยะเวลาในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568

5. เครื่องมือในการทำวิจัย

5.1 แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง จำนวน 10 แผน ใช้เวลาจัดกิจกรรมแผนละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นนำเสนอเนื้อหา ขั้นกิจกรรมกลุ่ม ขั้นทดสอบรายบุคคล และขั้นสรุปพร้อมการยกย่องกลุ่ม แผนการจัดกิจกรรมได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้แก่

1. ผู้เชี่ยวด้านวัดและประเมินผล
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
4. ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม และการวัดผล มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 4.44–4.60 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และได้นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

5.2 แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 18 ข้อ จากการทดลองใช้กับนักเรียนที่เคยเรียนเนื้อหานี้มาแล้ว จำนวน 50 คน พบว่าข้อสอบมีค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20–0.80 และค่าอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง 0.20-1.00 ผลปรากฏว่า แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าอำนาจจำแนก ที่มีค่าตั้งแต่ 0.2-0.45 และค่าความยากที่มีค่าตั้งแต่ 0.56-0.71

5.3 แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย เป็นแบบเชิงสถานการณ์ชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกมีคะแนน นำแบบวัดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความสอดคล้อง นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC แล้วเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลพบว่าได้ค่าจริงมีความสอดคล้องจำนวน 10 ข้อ

ระเบียบวิธีวิจัย

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มี 5 ห้องเรียนคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 200 คน

2) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวนนักเรียน 50 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

3) เครื่องมือวิจัย

3.1 แผนการจัดการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 แผน รวมเวลาทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง

3.2 แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ตรวจให้ค่าคะแนนโดยตอบถูกได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 18 ข้อ

3.3 แบบวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย เชิงสถานการณ์ 4 ตัวเลือกทั้งหมด 10 ข้อ จำนวน 2 ด้าน วัดคะแนนเป็น 4 ระดับ

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจตามนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ณ โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม
2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD บทบาทผู้เรียน เกณฑ์การวัดและประเมินผล และดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จำนวน 18 ข้อ พร้อมบันทึกคะแนน
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง พร้อมเก็บคะแนนใบงานและสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน
4. ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบชุดเดียวกับก่อนเรียน ตรวจให้คะแนนและบันทึกผลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
5. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD พร้อมบันทึกผลการประเมิน
6. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ทางสถิติ และสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยหาค่า E_1/E_2

5.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งใช้สถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent

5.3 วิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (E1/E2) ตามเกณฑ์ 80/80

จำนวนนักเรียน	คะแนนจากการจัดกิจกิจกรรมการเรียนรู้ ระหว่างเรียน (350 คะแนน)		คะแนนการคิดวิเคราะห์ทางการเรียนที่อิงเนื้อหา หลังเรียน (18 คะแนน)	
50	คะแนนเฉลี่ย 311.40	ร้อยละ (E_1) 88.97	คะแนนเฉลี่ย 14.92	ร้อยละ (E_2) 82.89
	ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 88.97/82.89			

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ระหว่างเรียน (E1) เท่ากับ 311.40 คิดเป็นร้อยละ 88.97 และคะแนนจากการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางการเรียนหลังเรียน (E2) เท่ากับ 14.92 คิดเป็นร้อยละ 82.89 ดังนั้น กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 88.97/82.89 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ได้ทำการตรวจสอบการแจกแจงข้อมูลพบว่ามีการแจกแจงแบบปกติของคะแนนผลต่างหลังเรียนกับก่อนเรียน (d) S.W. = .967, sig. = .181) จึงทำการทดสอบสถิติ t-test แบบ Dependent ผลของข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การทดสอบ	n (จำนวน น.ร)	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	S.D.	df	t	sig
ก่อนเรียน	50	18	10.86	1.58	49	15.199*	.000
หลังเรียน	50	18	14.92	2.17			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 50 คน มีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนเฉลี่ย 10.86 คะแนน (S.D. = 1.58) และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 14.92 คะแนน (S.D. = 2.17) เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนด้วยสถิติ t-test พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 15.199$, $df = 49$, $p < .001$)

ตอนที่ 3 ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ผลของข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย	จำนวน	ร้อยละ
ดีเยี่ยม	50	100
ดี	0	0.00
ผ่าน	0	0.00
ไม่ผ่าน	0	0.00

จากตารางที่ 3 การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยประกอบด้วย 10 รายการ ได้แก่ การปฏิบัติข้อตกลง การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ ฯลฯ ผลการประเมินพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง มีคะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการประเมินพบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์ในระดับดีเยี่ยม

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง

ข้อที่	รายการประเมิน	$\overline{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	นักเรียนชอบการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งก่อให้เกิดความสุขแก่ผู้เรียน	4.80	0.42	มากที่สุด
2	นักเรียนชอบเนื้อหาที่สอนทันสมัยนำไปใช้ได้จริง	4.70	0.48	มากที่สุด
3	นักเรียนสนุกกับการทำงานเป็นกลุ่ม	4.90	0.32	มากที่สุด
4	นักเรียนมีความสนใจค้นคว้าเนื้อหาจากหนังสือ, อินเทอร์เน็ต	4.40	0.70	มาก
5	นักเรียนชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD	4.70	0.48	มากที่สุด
6	นักเรียนชอบการเรียนที่ส่งเสริมการแสดงออกด้านความคิด	4.80	0.42	มากที่สุด
7	นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข	4.60	0.52	มากที่สุด
8	นักเรียนชอบซักถามปัญหา และครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน	4.80	0.42	มากที่สุด
9	นักเรียนดีใจมากที่ได้สนทนากับเพื่อน ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี	4.60	0.70	มากที่สุด
10	นักเรียนยินดีเสมอเมื่อได้ช่วยเพื่อนในกลุ่ม	4.80	0.42	มากที่สุด
รวม		4.71	0.12	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{x}$ = 4.71, S.D. = 0.12) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 นักเรียนสนุกกับการทำงานเป็นกลุ่ม ($\overline{x}$ = 4.90, S.D. = 0.32) โดยลำดับที่สอง คือ ข้อ 1 ข้อ 6 ข้อ 8 ข้อ 10 คือ นักเรียนชอบการจัด

บรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งก่อให้เกิดความสุขแก่ผู้เรียน , นักเรียนชอบการเรียนที่ส่งเสริมการแสดงออกด้านความคิด ,นักเรียนชอบซักถามปัญหา และครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน , นักเรียนยินดีเสมอเมื่อได้ช่วยเพื่อนในกลุ่ม ($\overline{x}$ = 4.80, S.D. = 0.42) อันดับที่สาม ข้อ 2 นักเรียนชอบเนื้อหาที่สอนทันสมัยนำไปใช้ได้จริง ($\overline{x}$ = 4.70, S.D. = 0.48) และ ข้อ 5 นักเรียนชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ($\overline{x}$ = 4.70, S.D. = 0.48) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือข้อ 9 นักเรียนดีใจมากที่ได้สนทนากับเพื่อนๆเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี ($\overline{x}$ = 4.60, S.D.= 0.70)

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.97/82.89 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ทั้งนี้เนื่องจากเทคนิค STAD ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เปิดโอกาสให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือกัน และรับผิดชอบทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ส่งผลให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Slavin (1995) ที่อธิบายว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริมการพึ่งพาอาศัยกันในทางบวกและความรับผิดชอบรายบุคคล ตลอดจนสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวัสดิ์ ละคร และจิตรโสภิน (2568) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD ทำให้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 และ สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2552) ที่กล่าวว่าเทคนิค STAD ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ผ่านการช่วยเหลือกันภายในกลุ่มและการประเมินรายบุคคล

2. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อธิบายเหตุผล และสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ Slavin (1995) และสอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2553) ที่อธิบายว่าการคิดวิเคราะห์คือความสามารถในการจำแนกองค์ประกอบและหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล รวมทั้ง วัชรา เล่าเรียนดี และคณะ (2560) ที่กล่าวว่าการคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูล อธิบายเหตุผล และตัดสินใจอย่างมีหลักการ

3. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยมทุกคน เนื่องจากกิจกรรมเน้นการทำงานร่วมกัน การกำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบรายบุคคลและรายกลุ่ม รวมทั้งการปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม ส่งผลให้ผู้เรียนมีวินัยและรับผิดชอบมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา ศรีจันทร์ (2562) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD ช่วยพัฒนาคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ด้านมีวินัย และ ธนพร แก้วคำ และคณะ (2564) ที่พบว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริมพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบและการมีวินัยของผู้เรียน

4. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.71, S.D. = 0.12) เนื่องจากกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเกิดความสุขในการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทัศนุพล บุษราคัม และกฤดิภัค ขามประไพ (2562) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง หรือรายวิชาที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของผู้เรียน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD ครูควรจัดกลุ่มผู้เรียนให้มีความสามารถแตกต่างกัน กำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคนอย่างชัดเจน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนทุกคน เพื่อให้การเรียนรู้แบบร่วมมือเกิดประสิทธิผลสูงสุด

3. ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม ซึ่งจะช่วยพัฒนาคุณลักษณะด้านมีวินัยควบคู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับนักเรียนในระดับชั้นหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ในบริบทที่แตกต่างกัน

2. ควรศึกษาผลของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอื่น ๆ เช่น ความรับผิดชอบ การทำงานเป็นทีม หรือการเคารพกติกาสังคม เพื่อให้เห็นผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

เอกสารอ้างอิง

วัชรา เล่าเรียนดี, ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, และอัจฉรา ชีวพันธ์. (2560*). กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุพัตรา ศรีจันทร์. (2562). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 30(2), 145–152.

ธนพร แก้วคำ, และคณะ. (2564). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 15(2), 98–105.

ทัศนุพล บุษราคัม, และกฤดิภัค ขามประไพ. (2562). ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียน. *วารสารครุศาสตร์*, 47(1), 88–89.

สวัสดิ์ละคร, และจิตรโสภิน. (2568). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *วารสารวิจัยทางการศึกษา*, 19(1), 547–556.

Slavin, R. E. (1995). *Cooperative Learning: Theory, Research, and Practice* (2nd ed.). Boston, MA: Allyn and Bacon.

Adkinson, J. E. (2008). *Does Cooperative Learning Affect Girls' and Boys' Learning and Attitudes Toward Mathematical Transformation Skills in Single-Sex and Mixed-Sex Classrooms?* Dissertation Abstracts International, 68(11), 156.